

Konrad Michalski¹
Szkola Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Usługi logistyczne na poczcie – doświadczenia skandynawskie

Poczty muszą "wymyślić się" na nowo – takie czasy

Zmienia się świat, a także sposoby ludzkiej komunikacji. Pojawiają się nowe możliwości prowadzenia biznesu, w tym obsługi potrzeb logistycznych klienta. Kompleksowość usługi logistycznej, jej integracja z innymi potrzebami klienta, np. sprzedażowymi, indywidualne podejście do projektu obsługi, a przede wszystkim jej szybkość, sprawność i niezawodność, stają się czynnikami sukcesu na rynku usług logistycznych. Co mają dzisiaj do zaoferowania tradycyjni operatorzy pocztowi, obecni – co najmniej – jako znaczący gracze na rynkach usług logistycznych? Czasy listu jako podstawowego sposobu komunikacji odchodzą do lamusa, natomiast sama paczka, dostarczana nawet najszybciej, też staje się już niewystarczająca z punktu widzenia potrzeb klienta.

Poczty od wielu lat zmieniają modele działań, przesuując się wyraźniej w kierunku wielosegmentowych przedsiębiorstw, obecnych na wielu rynkach, w tym logistycznych. Usługi logistyczne stają się dla wielu poczt filarem działalności i stabilnym źródłem dochodów.

Poczta norweska

Posten Norge AS to wywodząca się z Norwegii, ale przedstawiająca się jako skandynawska, grupa pocztowo-logistyczna, dostarczająca kompleksowe rozwiązania w zakresie usług pocztowych, komunikacyjnych i logistycznych. Firma działa w oparciu o cztery dywizje: pocztową, e-commerce i usług logistycznych, logistyki międzynarodowej i ekspresową. Na rynkach Norwegii, Szwecji, Danii i Finlandii, a także innych krajów (np. Francji i Słowacji), poczta norweska obecna jest poprzez dwie marki: pocztową (Posten), dedykowaną Norwegii oraz logistyczną (Bring), operującą w całym regionie skandynawskim.

Wśród usług Bring znaleźć można m.in. kompleksowe usługi w zakresie zarządzania zapasami klienta, gdzie firma oferuje integrację systemową z klientem poprzez EDI i API. Wśród usług Bring znaleźć można magazynowanie w kontrolowanej temperaturze (temperatura pokojowa, zamrażarka,

chłodnia), połączone następnie z kompletacją i pakowaniem zamówień, obsługą towarów ADR, magazynowanie specjalistyczne, składowanie towarów do oclenia, obsługę zwrotów oraz napraw. Magazyny są dostępne w różnych rejonach Norwegii (Oslo, Bergen, Trondheim), a także w Szwecji i Danii. Bring oferuje międzynarodowe cargo, zgodnie z regułami INCOTERMS 2010, realizowane z wykorzystaniem wszystkich gałęzi transportu.

Fot. 1. Operacje magazynowe realizowane przez Bring.
Źródło: <http://djva.ru/bring-lager/> (dostęp: 30.03.2019).

Fot. 2. Kontrola warunków przechowywania przez pracownika Bring.
Źródło: <https://www.postennorge.no/presse/arkiv/bring-frigo-kjoper-frysylager> (dostęp: 30.03.2019).

¹ Dr Konrad Michalski był przez długi czas związany z Poczta Polska, gdzie m.in. kierował projektem utworzenia Pionu Operacji Logistycznych, odpowiedzialnego za usługi logistyczne, a także przewodził innymi strategicznymi projektami. Obecnie jest zatrudniony w Katedrze Logistyki SGGW w Warszawie, gdzie pracuje nad habilitacją z zakresu zarządzania.

Fot. 3. Kontenery Bring Logistics.

Źródło: <https://www.grow.eu/work/bring/> (dostęp: 31.03.2019).

Poczta szwedzko-duńska

PostNord AB wywodzi się z połączonych w 2009 roku poczt szwedzkiej i duńskiej. PostNord to dostawca rozwiązań komunikacyjnych i logistycznych na terenie Skandynawii oraz poza nią. Strategia firmy koncentruje się na obsłudze dwóch obszarów: komunikacyjnego oraz e-commerce i logistyki.

Fot. 4. Dystrybucja towarów za pośrednictwem PostNord.

Źródło: <https://www.postnord.no/en/business/send/prices-and-terms/user-guide/transport-information/pallet-exchange> (dostęp: 30.03.2019).

W ramach bogatej oferty usług logistycznych szwedzko-duńskiego operatora można znaleźć m.in.: obsługę e-commerce, logistykę 3PL i zarządzanie łańcuchem dostaw klienta. Ciekawym rozwiązaniem jest natomiast przewóz towarów na paletach (PostNord Pallet). Dzięki ponad 100 terminalom przeładunkowym na terenie całej Skandynawii (poza Islandią), PostNord oferuje codzienne dostawy do południa towarów suchych, niebezpiecznych ADR, o wysokiej wartości i medycznych na terenie całego regionu nordyckiego (poza wyspami nie połączonymi mostami ze stałym lądem). Palety są dostarczane w całości lub jej częściach. Możliwa jest opcja dostawy palety specjalnej. W przypadku towarów niemieszczących się na palecie do 100 kg, oferowana jest usługa drobnicowa. Gdy klient potrzebuje jeszcze większych przewozów (do 30 ton lub 42 tony z wykorzystaniem modułowych przewozów samochodów na koleji), PostNord oferuje również przewozy częściowe (Part-Truck Load) i całopojazdowe (Full-Truck Load).

Jeżeli chodzi o logistykę kontraktową, PostNord oferuje pełen zestaw usług, w tym: obsługę e-commerce, dystrybucję towarów na cały region nordycki, zarządzanie magazynem (zarówno tradycyjnym składowaniem na paletach, jak i zautomatyzowanym z użyciem technologii Pick-by-Voice), odprawy celne (samochodowe, kolejowe, morskie, lotnicze), import i fracht (każda gałąź transportu). Ze specjalistycznych rozwiązań warto zwrócić uwagę na ofertę przewozów towarów w regulowanej temperaturze.

Poczta fińska

Posti jest wiodącym dostawcą usług pocztowych, towarowych, e-commerce i logistycznych, koncentrując się na obsłudze rynków Finlandii, Rosji i krajów bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia). Poczta fińska obecna jest też w innych krajach Europy, m.in. w Niemczech i w Polsce. Działalność Posti podzielona jest na pięć grup biznesowych (pocztową, e-commerce, logistyczną, Itella Russia – specjalizującą się w usługach magazynowania, transportu i spedycji w Rosji oraz Opus Capita – oferującą firmom usługi z zakresu digitalizacji i automatyzacji procesów zarządzania finansami).

Fot. 5. Elektryczny skuter Posti.

Źródło: <https://precom.nu/tolls-ted-solution-for-consolidation-and-growth-2/> (dostęp: 30.03.2019).

Tab. 1. Miejsce Posti wśród europejskich przedsiębiorstw pocztowych pod względem liczby oferowanych klientom paczkomatów.

Deutsche Post DHL	3000
Posti Group	501
PostNord	470
Omniva (Estonia)	276
La Poste (France)	270
bpost (Belgium)	150
Lithuania Post	111
Swiss Post	79
Posten Norge	27

Source: IPC, postal companies' web sites, latest available information

Źródło: https://www.posti.com/globalassets/about-posti/posti-group-strategy-customers.pdf#_ga=2.206700432.2095520596.1554104996-773233536.1554104996 (dostęp: 31.3.2019).

Fot. 6. Dron Posti do przesyłania paczek.

Źródło: <http://www.goodnewsfinland.com/finnish-posti-to-test-the-air-for-delivery-with-drones/> (dostęp: 30.03.2019).

W ofercie Posti znajduje się kompleksowa obsługa tańcucha dostaw sklepu internetowego. Firma oferuje wsparcie od magazynowania do wysyłki, wiele opcji dostawy, największą w Finlandii sieć odbioru i elastyczne kanały zwrotne. Sklepy internetowe współpracujące z pocztą fińską są wspierane za pomocą marketingu bezpośredniego.

Posti realizuje magazynowanie towarów sprzedawców internetowych, połączone z usługami transportowymi, pakowanie, wstępną instalację złożonych produktów. Zamówienia są śledzone na całej drodze przebiegu do klienta.

Finalizacja zakupu internetowego realizowana jest przez Posti w czasie 1-2 godzin po zamówieniu, a dostawa wysyłana np. skuterem elektrycznym. Przesyłki mogą być także odbierane samodzielnie przez klientów w urządzeniach samoobsługowych lub bezpośrednio ze sklepu. System dostaw ekspresowych funkcjonuje w dni robocze w godzinach 9-20. Obecnie system dostaw działa w rejonie Helsinek, ale jest rozszerzany stopniowo na inne regiony.

Jednym z pierwszych asortymentów dostarczanych przez Posti były artykuły spożywcze, a później w ofercie sklepów znalazły się odzież, buty i akcesoria elektroniczne. Warto odnotować, iż już w 2015 roku Posti testowała – jako jedna z pierwszych europejskich poczt – wykorzystanie dronów w doręczeniach przesyłek. Można spodziewać się dalszego rozwoju systemu dostaw ekspresowych realizowanych za pośrednictwem fińskiej poczty.

Posti zarządza także zwrotami towarów zakupionych w sieci, z różnych względów nie dostarczonych do klienta. Także obsługa zwrotów realizowana w systemie magazynowym klienta pozwala na szybki powrót towarów do puli sprzedaży. Posti oferuje również podmiotom handlującym w sieci

inne usługi, składające się na kompleksową obsługę, m.in. inwentaryzację asortymentu i prognozowanie przyszłych dostaw towarów sprzedawanych w sieci. Sprzedaż internetowa za pośrednictwem Posti możliwa jest też poza granice Finlandii, na teren Europy, ale także Japonii i Chin.

Podsumowanie

Patrząc na możliwości, jakie stwarzają poczty skandynawskie swoim klientom (w artykule nie przedstawiono Islandii ze względu na brak produktów logistycznych w ofercie), można dojść do wniosku, że możliwości te niczym nie odbiegają od tych, które oferują operatorzy logistyczni, czy ci zaliczani do grona TSL. Różnicą jest skala działania i to, że usługi logistyczne są – mimo wszystko – dodatkowym biznesem dla poczt. Podstawową działalnością pocztową pozostaje jednak zapewnienie obrotu korespondencji. Można spodziewać się dalszego rozwoju usług logistycznych świadczonych przez tradycyjne poczty, gdyż zapewniają one rekompensatę finansową z tytułu traconych przychodów z usług, które zanikają. Jednocześnie poczty świadczące usługi logistyczne mają możliwość wykorzystywania zasobów technicznych i ludzkich, uwalnianych z tytułu mniejszego obrotu listowego. Poczty w ten sposób stają się mniej „pocztowe” i jeszcze bardziej upodabniają się do operatorów logistycznych.

Warto zwrócić także uwagę, że przedstawione poczty skandynawskie są jednymi z najbardziej innowacyjnych, a zarazem ekologicznych, w swojej branży. To nie tylko elektryczne skutery oraz drony testowane przez fińską Posti, ale także, jak w przypadku Posten Norge: nowoczesne technologie magazynowe, samobieżne maszyny pakujące oraz projekt autonomicznego zestawu drogowego (autonomiczny ciągnik siodłowy z naczepą Tesla Semi² o zasięgu 800 km.

Fot. 7. Prototypowe Tesla Semi w 2 odstonach.

Źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=dP0vIH8r-tE> (dostęp: 31.3.2019).

² Tesla Semi to w pełni elektryczny prototyp autonomicznego ciągnika siodłowego z naczepą klasy 8 z napędem akumulatorowym, zaprezentowany 16.11.2017 r. i planowany do produkcji w 2020 r. przez Tesla, Inc. Firma początkowo ogłosiła, że samochód ciężarowy będzie miał zasięg 500 mil (805 km) na pełnym naładowaniu, a dzięki nowym akumulatorom będzie mógł przejechać 400 mil (640 km) po naładowaniu 80% w ciągu 30 minut, korzystając z zasilanej energią słoneczną stacji ładowania "Tesla Megacharger". Prezes Tesla Elon Musk powiedział, że Semi będzie standardowo wyposażony w Tesla Autopilot, który umożliwi pół-autonomiczną jazdę po autostradach. Źródło: https://en.wikipedia.org/wiki/Tesla_Semi (dostęp: 31.3.2019).